

Міністерство освіти і науки України
ВСП Інститут інноваційної освіти
«Київського національного університету будівництва і архітектури»

Затверджено

Вченою радою ВСП ІІНО КНУБА
протокол від 2020 р. № 8

Голова вченої ради

Даневич О.С.

СИЛАБУС

Інтелектуальна власність

Назва дисципліни

перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
(назва освітнього рівня)

галузь знань	281. Публічне управління та адміністрування
спеціальність	281. Публічне управління та адміністрування
спеціалізація	281. Публічне управління та адміністрування
освітня програма	Публічне управління та адміністрування
мова навчання	українська

Силабус навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність» розроблений на підставі програми навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність», затвердженої на засіданні Методичної комісії (протокол від «9» 09 2020 р. № 4) та Вченої ради (протокол від «15» 09 2020 р. № 8).

Розробник Новикова І.В. д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки та менеджменту

Затверджено на засіданні навчально-методичної комісії (протокол від «4.09» 2020 р. № 4).

Голова навчально - методичної комісії _____ Новикова І.В.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
	<p><i>Напрямок підготовки</i> <u>28 «Публічне управління та адміністрування»</u> (шифр і назва)</p>	Нормативна
	<p><i>Спеціальність</i> 281 "Публічне управління та адміністрування"</p>	Рік підготовки:
		Семестр
<p>Загальна кількість годин – 150 год. (5 кредитів ЄКТС)</p>		<p>Лекції</p>
	<p>Освітній рівень: <u>бакалавр</u></p>	30 год.
		Практичні, семінарські
		30- год.
		Лабораторні
		-
		Контрольна робота
		1
	Самостійна робота	
	90 год.	
		Вид контролю:
		залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни:

2.1 Метою викладання навчальної дисципліни є ознайомлення студентів із теоретичними основами інтелектуальної власності, інституційними та інформаційними інструментами забезпечення функціонування системи інтелектуальної власності в Україні.

2.2 Основні завдання вивчення дисципліни полягають в теоретичній та практичній підготовці студентів фаху з питань:

- сутність, структуру, принципи формування та порядок організації системи інтелектуальної власності;
- засади правової охорони інтелектуальної власності та організаційно-правове регулювання взаємодії її суб'єктів і об'єктів;
- порядок складання і подання заявок на винаходи (корисні моделі), промислові зразки, знаки для товарів та послуг, раціоналізаторські пропозиції;
- вимоги формальної та кваліфікованої експертизи заявок на винаходи, корисні моделі, промислові зразки та знаки на товарі та послуги;
- підходи до здійснення патентного пошуку;
- ліцензійний договір на використання об'єктів інтелектуальної власності;
- правила складання рефератів та описів промислових зразків;
- вивчити критерії патентоспроможності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **знати**:

- сутність та поняття інтелектуальної власності;
- принципи формування, порядок організації й структуру системи інтелектуальної власності та її функціонування;
- особливості здійснення патентного пошуку;
- сутність промислової власності;
- сутність авторського права та суміжних прав;
- поняття знаків для товарів та послуг, раціоналізаторської пропозиції;
- правові основи та механізм ліцензування;
- засади правової охорони у сфері інтелектуальної власності;
- вимоги формальної та кваліфікаційної експертизи заявок на винаходи, корисні моделі, промислові зразки та знаки на товарі та послуги;
- організаційно-правове регулювання взаємодії суб'єктів та об'єктів інтелектуальної власності.

Вміти: використовувати

- провести патентно-інформаційний пошук;
- визначати критерії патентоспроможності;
- складати та подавати заявку на винахід та корисну модель;
- складати реферати та описи промислових зразків;
- визначати ознаки для товарів та послуг;
- складати та подавати заявку на товарний знак для товарів та послуг;
- складати ліцензійний договір на використання об'єктів інтелектуальної власності.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Поняття та система управління інтелектуальною власністю. Основні засади законодавчого регулювання та міжнародного співробітництва.

Історія виникнення та становлення інтелектуальної власності в Україні і світі. Поняття та сутність інтелектуальної власності, її види. Суб'єкти та об'єкти права інтелектуальної власності. Взаємозв'язок та співвідношення понять «права інтелектуальної власності» та «права власності». Система управління інтелектуальною власністю в Україні, її складові. Державна система правової охорони інтелектуальної власності. Основні засади законодавчого регулювання та міжнародного співробітництва у сфері інтелектуальної власності.

Тема 2. Авторське право

Об'єкти авторського права. Суб'єкти авторських правовідносин. Виникнення і здійснення авторського права. Авторське право і право власності на матеріальний об'єкт. Державна реєстрація авторських прав. Особливості правових правовідносин при співавторстві. Особисті немайнові права автора. Майнові права автора та інших осіб, що мають авторське право. Виключне право на використання твору, його суть та порядок застосування. Виключне право на дозвіл або заборону використання твору іншими особами, його використання. Особливості правових відносин щодо авторства службового, аудіовізуального, похідного творів тощо. Вільне використання творів, його особливості. Перехід творів у суспільне надбання. Право на винагороду. Право слідування.

Тема 3. Суміжні права

Об'єкти та суб'єкти суміжних прав. Виникнення і здійснення суміжних прав. Немайнові права виконавців. Майнові права виконавців, виробників фонограм, відеограм, організацій мовлення. Використання фонограм і відеограм, опублікованих з комерційною метою. Управління майновими правами суб'єктів авторського і суміжних прав. Мета створення і функції організацій колективного управління авторськими і суміжними правами. Охорона та захист авторського та суміжних прав. Способи цивільно-правового та судового захисту авторського права і суміжних прав.

Тема 4. Винахід (корисна модель)

Поняття, сутність, формула та пріоритет винаходу. Об'єкт винаходів. Класифікація та ознаки винаходів. Охороноздатність та правової захист винаходів. Право на одержання патенту. Права та обов'язки, що випливають з патенту. Примусове відчуження прав на винахід (корисну модель). Права власника і відповідальність. Вимога єдності винаходу.

Склад заявки. Загальні вимоги до змісту документів заявки на винахід. Заява про видачу патенту. Вимоги та опис винаходу (корисної моделі). Формула винаходу (корисної моделі). Призначення та вимоги до формул винаходу. Структура, види та складання формули винаходу (корисної моделі). Вимоги до реферату. Міжнародна заявка. Пріоритет на винахід (корисну модель).

Подання та розгляд заявки на винахід (корисну модель). Види експертизи заявки на винахід (корисну модель). Експертиза заявки за формальними ознаками. Експертиза по суті. Оскарження рішення за заявкою. Тимчасова правова охорона. Процедура видачі та термін дії патенту. Припинення дії патенту та визнання його недійсним. Патентні податки.

Тема 5. Промисловий зразок і раціоналізаторська пропозиція

Поняття та ознаки промислового зразку, промислова придатність. Охороноздатність та правовий захист промислового зразку. Права та обов'язки, що випливають з патенту. Зміст документів заявки на промисловий зразок. Вимога єдності. Опис промислового зразка. Склад заявки. Заява про видачу патенту. Пріоритет. Експертиза заявки. Державна реєстрація та видача патенту на промисловий зразок. Оскарження рішення за заявкою. Поняття та сутність раціоналізаторської пропозиції.

Права авторства. Оформлення раціоналізаторської пропозиції до використання. Авторська винагорода.

Тема 6. Знаки для товарів та послуг

Визначення та поняття товарного знаку для товарів та послуг. Виокремлення позначень, які не підлягають правовій охороні. Об'єкти правової охорони щодо знаків на товари і послуги. Складання та подання заявки на товарний знак для товарів та послуг. Експертиза заявки на знак для товарів та послуг. Права які випливають з свідоцтва на використання знаку. Захист при порушенні прав власника свідоцтва використання товарного знаку для товарів та послуг. Міжнародна заявка на знак для товарів та послуг.

Тема 7. Зазначення походження товарів

Використання у господарській діяльності комерційного найменування й географічного зазначення. Поняття та правова охорона географічного зазначення походження товарів. Порядок реєстрації кваліфікованого зазначення походження товару та / або права на його використання. Права та обов'язки, що випливають із реєстрації кваліфікованого зазначення походження товару та / або права на його використання. Визнання недійсною та припинення правової охорони кваліфікованого зазначення походження товару та / або права на використання цього зазначення. Захист прав на використання прав на використання зазначення походження товару.

Тема 8. Ліцензування

Поняття та види ліцензій. Основні принципи державної політики у сфері ліцензування. Види господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню. Подання документів до органу ліцензування для одержання ліцензії. Ліцензійні справи та ліцензійний реєстр. Продаж, купівля та обмін ліцензіями у сфері інтелектуальної власності. Обов'язкові умови та реквізити ліцензійного договору. Строк дії ліцензійного договору. Типовий ліцензійний договір. Державна реєстрація договорів щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності. Види ліцензійних платежів

Тема 9. Патентна інформація та патентні дослідження

Система патентної інформації в Україні. Види патентної інформації. Офіційні патентні бюлетені та інформаційні бібліотечні видання. Патентні фонди та бази даних. Порядок проведення патентних досліджень. Види патентних пошуків. Планування патентних досліджень. Звіт про патентні дослідження. Патентна чистота продукції.

Тема 10. Міжнародний захист інтелектуальної власності

Всесвітня організація інтелектуальної власності. Охорона промислової власності (Паризька конвенція з охорони промислової власності). Охорона авторського права (Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів та Всесвітня конвенція про авторське право). Охорона інтересів виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення (Міжнародна конвенція про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення).

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістовних модулів і тем	Кількість годин			
	Усього	в тому числі		
		Лекції	Практичні	СРС
	150	30	30	90
<i>Тема 1.</i> Поняття та система управління інтелектуальною власністю. Основні засади законодавчого регулювання та міжнародного співробітництва	16	4	2	10
<i>Тема 2.</i> Авторське право	14	2	4	8
<i>Тема 3.</i> Суміжні права	14	2	4	8
<i>Тема 4.</i> Винахід (корисна модель)	20	4	4	12
<i>Тема 5.</i> Промисловий зразок і раціоналізаторська пропозиція	16	2	2	12
<i>Тема 6.</i> Знаки для товарів та послуг	14	2	2	10
<i>Тема 7.</i> Зазначення походження товарів	10	2	2	6
<i>Тема 8.</i> Ліцензування	14	6	4	4
<i>Тема 9.</i> Патентна інформація та патентні дослідження	16	2	4	10
<i>Тема 10.</i> Міжнародний захист інтелектуальної власності	16	4	2	10
Усього годин:	150	30	30	90

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми та зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	<i>Поняття та система управління інтелектуальною власністю. Основні засади законодавчого регулювання та міжнародного співробітництва.</i> Надати поняття та сутності інтелектуальної власності, її види, суб'єктів та об'єктів права інтелектуальної власності. Надати оцінку взаємозв'язку та співвідношення понять «права інтелектуальної власності» та «права власності». Описати систему управління інтелектуальною власністю в Україні, її складові. Державна система правової охорони інтелектуальної власності, основних засад законодавчого регулювання та міжнародного співробітництва у сфері інтелектуальної власності.	10
2	<i>Авторське право.</i> Визначити об'єкт авторського права, суб'єктів авторських відносин. Особистісних немайнових прав автора. Майнові права автора та інших осіб, що мають авторське право. Видів вільного використання творів. Право автора на винагороду.	8
3	<i>Суміжні права.</i>	8

	Визначити об'єкт та суб'єкт суміжних прав. Виникнення суміжних прав. Майнових прав виконавців, виробників відеограм, організацій мовлення. Управління майновими правами суб'єктів авторського права і суміжних прав. Охорони та захисту авторського та суміжних прав.	
4	<i>Винахід (корисна модель).</i> Надати визначення поняттю та сутності винаходів, їх охороноздатність та правовий захист. Порядок складання, подання, розгляду та експертизи заявки на винахід (корисну модель).	12
5	<i>Промисловий зразок і раціоналізаторська пропозиція.</i> Скласти, подання та розгляд заявки на раціоналізаторську пропозицію. Використання раціоналізаторської пропозиції та виплата винагороди авторам.	12
6	<i>Знаки для товарів та послуг.</i> Скласти порядок складання, подання та експертизи заявки на товарний знак для товарів та послуг.	10
7	<i>Зазначення походження товарів.</i> Описати захист прав на використання зазначення походження товару. Порядок реєстрації кваліфікованого зазначення походження товару та / або права на його використання.	6
8	<i>Ліцензування.</i> Вказати відносин ліцензування у сфері інтелектуальної власності. Порядку продажу, купівлі та обміну ліцензіями.	4
9	<i>Патентна інформація та патентні дослідження.</i> Описати суть і порядок визначення патентної чистоти продукції.	10
10	<i>Міжнародний захист інтелектуальної власності.</i> Охорона інтересів виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення (Міжнародна конвенція про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення).	10

Головне завдання самостійної роботи студентів полягає у набутті необхідних умінь і навичок роботи з науковою, правовою та законодавчою літературою, вмінні читати та узагальнювати дію нормативно-правових регуляторів інтелектуальних процесів, збирати та давати характеристику джерел правової інформації тощо.

Самостійна навчальна робота передбачає вивчення рекомендованої літератури, монографії та наукових статей, вивчення нормативних актів, збірників законів, кодексів, судових матеріалів, інструкцій, що стосуються окремих тем навчального курсу, обробку правової та інших видів інформації, написання рефератів по окремим темам, а також визначення оцінки вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності, виконання завдань поточного контролю, підготовку до заліку тощо.

6. Тематика контрольних робіт

Робота має бути надрукована за допомогою загальноприйнятих технічних засобів (друкарська машинка або комп'ютер) на одному боці білого аркуша паперу формату А4 (297 x 210 мм.). Машинописний текст оформляється шрифтом Times New Roman № 14, з інтервалом 1,5 (до 30 рядків на сторінці). Кожна сторінка тексту (друкованого чи рукописного) обмежується полями: ліве — 30 мм, праве — 15 мм, верхнє — 20 мм, нижнє — 20 мм. Відстань між заголовком і текстом має бути 15–20 мм. Нумерація сторінок у роботі проставляється наскрізна, включаючи список літератури. Кожне завдання починається з нової сторінки. Теоретичне (перше) завдання має містити вступ, основну

частину та висновки. Мають бути вказані посилання на джерела. Обсяг: 12–15 сторінок. На початку роботи зазначається варіант та текст завдання. В кінці роботи вміщується список використаних джерел. Загальний обсяг роботи — 20–30 сторінок. Робота повинна містити титульний аркуш, текст завдання, виконане завдання у відповідному порядку, список використаних джерел.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Варіант 1

1. Особливості кримінальної відповідальності за порушення патентних прав.

2. Завдання:

Олександр Н. та Петро Т. звернулись до свого приятеля Павла Г. (працював у Державному департаменту інтелектуальної власності) з пропозицією за певну плату довідатись про особливості нового запатентованого винаходу. Спираючись на отримані дані, Олександр і Петро використали переваги новинки без спеціального дозволу.

Яку відповідальність за це вони можуть понести? Які особливості відповідальності кожного з них?

3. Скласти 10 тестів за темами 1–2.

4. Скласти ліцензійний договір (винахід).

Варіант 2

1. Співвідношення авторського та патентного права.

2. Завдання:

Громадянин Р. винайшов новий продукт, який може бути використано в харчовій промисловості. Він звернувся до фахівців з проханням пояснити, чи можна такий продукт запатентувати як винахід. Йому пояснили, що продукт не має достатнього винахідницького рівня, а тому винаходом вважатися не може.

Що в такому випадку робити Р.? Чи може за таких умов продукт вважатись винаходом? Чи можна якось захистити результат інтелектуальної праці?

3. Скласти 10 тестів за темами 1–2.

4. Скласти договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності на винахід.

Варіант 3

1. Міжнародні угоди у сфері патентного права: їх значення та роль у врегулюванні патентних правовідносин.

2. Завдання:

Андрій А. взяв участь в конкурсі на створення нової оригінальної форми телевізора (проводив завод радіоприладів). Андрій виявив неабияку фантазію, виліпив нову форму з піску. Представникам заводу сподобався підхід молодого автора і вони оголосили його переможцем, погодилися використати його ідею форми у виробництві. Єдине застереження — Андрій повинен самостійно зареєструвати право інтелектуальної власності.

Як це можливо зробити? Що це за вид інтелектуальної власності?

3. Скласти 10 тестів за темою 3.

4. Скласти договір про створення за замовленням і використання об'єкта патентного права — винаходу.

Варіант 4

1. Порівняльна характеристика винаходу та корисної моделі.

2. Завдання:

Громадянин А. винайшов новий агрегат, що може бути задіяний при виробництві молокопродуктів, споживаючи значно менше електроенергії. Знайомі порадили негайно подати заявку на винахід до відповідної установи. Оскільки громадянин А. не знав усіх особливостей оформлення документів, то звернувся за допомогою до свого сусіда К. —

фахового юриста. К. погодився допомогти, однак почав вимагати від А. зазначити його як співавтора винаходу, оскільки, пояснив К., він фактично буде реєструвати винахід і отримувати на нього патент, а це нібито дає право вважатись співавтором винаходу.

Чи правомірні вимоги К.? Чи може він вважатись співавтором? Що дає право вважатись співавтором?

3. Скласти 10 тестів за темою 4.

4. Скласти заявку на отримання патенту на винахід (пристрій).

Варіант 5

1. Особливості діяльності патентних повірених в Україні.

2. Завдання:

Микола У. самостійно розробив нову речовину, яка дозволяє прискорювати дозрівання плодів фруктових дерев. Ця речовина практично нешкідлива для людини, оскільки при її виробництві використовуються тільки природні сполуки. Однак винахідник не мав жодних необхідних матеріальних ресурсів для виробництва, а також не хотів займатись оформленням патенту, оскільки це забрало б багато часу і сил. Проте розповідав усім знайомим про свій винахід. Молодий підприємець Ярослав Ш. звернувся до Миколи з пропозицією викупити всі права на винахід включно з немайновим правом авторства, тобто автором запатентованого винаходу буде вважатись Ярослав Ш.

Чи законно це? Чи можуть бути відчужені немайнові права автора включно з правом його імені?

3. Скласти 10 тестів за темою 5.

4. Скласти заявку на отримання патенту на корисну модель.

Варіант 6

1. Патентування винаходу відповідно до Договору про патентну кооперацію.

2. Завдання:

Володимир О. створив новий продукт, що полегшує і здешевлює виробництво мінеральних добрив. Винахідник вирішив запатентувати свій винахід і звернувся з необхідними документами до відповідного органу. Один знайомий порадив Володимирові отримати так званий деклараційний патент, адже він обійдеться дешевше, а права надасть однакові. Володимир погодився, однак уже через півтора роки з'ясував, що термін дії так його патенту лише 6 років, а не 20 — як патенту на винахід.

Чи можна продовжити термін дії деклараційного патенту? Чи можливо його замінити на патент на винахід? Якщо так, то що для цього потрібно?

3. Скласти 10 тестів за темою 6.

4. Скласти заявку на отримання патенту на промисловий зразок.

Варіант 7

1. Деклараційний патент: поняття, суть та значення.

2. Завдання:

Полтавчанин Олександр В. розробив новий оригінальний дизайн автомобіля і запропонував його вітчизняним автобудівникам, однак у останніх така новинка не викликала інтересу. Проте розробкою зацікавилася чеська компанія Skoda. Олександр відгукнувся на пропозицію про співпрацю, зареєструвати зразок вирішив саме у Чеській республіці.

Чи можливо це зробити? Якщо так, то що для цього потрібно?

3. Скласти 10 тестів за темою 7.

4. Скласти договір комерційної концесії на винахід (спосіб).

Варіант 8

1. Примусове відчуження патентних прав: його сутність та значення.

2. Завдання:

Андрій А. та Борис Б. винайшли новий спосіб виготовлення паперу. З часом Андрій А. припинив активно користуватись патентом, придбав за містом помешкання і там оселився Борис Б. з часом також захотів відійти від активної діяльності. Знаючи, що Андрій А.

особливо не цікавиться патентом, Борис вирішив самостійно передати право власності на винахід ТОВ “О”, про що з часом і було укладено договір. Проте ТОВ “О” значно знизило ціну, мотивуючи це тим, що винахід уже дещо застарів. Після тривалих переговорів Борис таки погодився на запропоновану ціну, хоча й був дуже незадоволений.

Чи не порушуються за таких умов права патентовласників? Якщо так, то коли саме? Що потрібно робити для їх захисту?

3. Скласти 10 тестів за темою 8.

4. Скласти договір комерційної концесії на корисну модель.

Варіант 9

1. Особливості секретних об’єктів патентного права та порядок їх патентування.

2. Завдання.

Віктор Н. винайшов новий продукт, який може використовуватись у виробництві пластику, роблячи його твердішим. Автор запатентував свій винахід і вирішив відкрити власне виробництво. Однак через брак коштів зробити цього не зміг. Через певний час до нього звернулось ВАТ “Р” з пропозицією укласти ліцензійний договір на використання винаходу. Віктор відмовився, оскільки розраховував самостійно використовувати свій винахід. Через деякий час ВАТ “Р” почало самостійно використовувати винахід Віктора. Коли винахідник звернувся з претензією до підприємства, представники останнього пояснили, що відповідно до законодавства України, якщо винахід протягом тривалого часу не використовується і патентовласник не дає дозвіл на його використання, то він втрачає виключне право дозволяти використання цього винаходу, і зацікавлена особа має право безперешкодно використати винахід.

Як можна оцінити ситуацію? Чи справді втрачається таке право? Якщо так, то в якому випадку?

3. Скласти 10 тестів за темою 9.

4. Скласти ліцензійний договір (промисловий зразок).

Варіант 10

1. Сутність прав та обов’язків, що впливають з патенту.

2. Завдання:

Романом винайдено новий прилад для вимірювання напруги, — стійкіший до коливань, надійніший і точніший. Винахідник працював електриком за трудовим контрактом на підприємстві Т. Про винахід працівник повідомив своїх колег. Директор підприємства повідомив Романа, що підприємство як роботодавець має запатентувати винахід, як службовий. Роман заперечив: винахід є його і він сам має право на його патентування, адже винахідництво не передбачено ні його посадовою інструкцією, ні трудовим договором.

Як можна розв’язати таку суперечку? Що необхідно для того, щоб винахід вважався службовим?

3. Скласти 10 тестів за темою 10.

4. Скласти договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності на корисну модель.

Варіант 11

1. Розвиток та становлення патентного права в Україні.

2. Завдання:

Володимир К. винайшов нову деталь, що може використовуватися в літакобудуванні. Його винахід було визнано секретним, відповідно таким, що не може використовуватись з комерційною метою. Винагорода була мізерною. З часом Володимир дійшов висновку, що винахід може використовуватись при будівництві транспортних комерційних літаків, а отже необхідність засекретувати винахід відпала. Проте, як вчинити в такому випадку він не знав.

Що можна вчинити в такій ситуації? Чи можливо розсекретити такий винахід? Якщо так, то в якому порядку?

3. Скласти 10 тестів за темою 3.

4. Скласти договір про створення за замовленням і використання об'єкта патентного права — промислового зразка.

Варіант 12

1. Природа та необхідність існування службового об'єкта патентного права.

2. Завдання:

Ганна В. винайшла новий спосіб шиття тканини, що значно прискорювало б цей процес. Вона звернулася до відповідної установи для реєстрації свого винаходу та отримання патенту. Однак через певні проблеми її права, як вона вважала, було порушено. Проте куди звернутись зі скаргою Ганна не знала.

В якому порядку краще та ефективніше вирішувати спори, що виникають на стадії реєстрації винаходу? До яких органів варто звертатись?

3. Скласти 10 тестів за темою 4.

4. Скласти ліцензійний договір (корисна модель).

7. Методики активації навчального процесу

Дисципліна "Інтелектуальна власність" відіграє важливу світоглядну і методологічну роль в системі підготовки майбутніх фахівців галузі знань "Менеджмент і адміністрування". Вона узагальнює досвід попередньої підготовки і спирається на наявний рівень загальнокультурного і професійного розвитку студентів, готує здатності самостійного вирішення сучасних проблем у практичній сфері застосування інтелектуальної власності.

Основними формами навчальної роботи при вивченні дисципліни є лекційні та семінарські заняття. Лекції проводяться з базових питань інтелектуальної власності, містять узагальнений теоретичний матеріал, що є базою для самостійної роботи студентів. У ході читання лекцій увага акцентується на найбільш складних питаннях досліджуваної теми, даються рекомендації по самостійній роботі над відповідними темами. Як форми навчання виступають інформативні, аналітичні й проблемні лекції.

Для досягнення поставлених цілей викладання дисципліни реалізуються наступні засоби, способи і організаційні заходи:

- вивчення теоретичного матеріалу дисципліни на лекціях з використанням комп'ютерних технологій;
- самостійне вивчення теоретичного матеріалу дисципліни з використанням Інтернет-ресурсів, інформаційних баз, методичних розробок, спеціальної навчальної та наукової літератури;
- закріплення теоретичного матеріалу при проведенні семінарів, виконання проблемно-орієнтованих, пошукових, творчих завдань. При освоєнні дисципліни використовуються такі поєднання видів навчальної роботи з методами і формами активізації пізнавальної діяльності майбутніх фахівців для досягнення запланованих результатів навчання і формування компетенцій:

Проблемні лекції спрямовані на розвиток логічного мислення студентів. Коло питань теми лекції обмежується двома-трьома ключовими моментами, увага студентів концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках, використовується досвід закордонних навчальних закладів з роздачею студентам під час лекцій друкованого матеріалу та виділенням головних висновків з питань, що розглядаються. При викладанні лекційного матеріалу студентам пропонуються питання для розмірковування. При цьому лектор задає запитання, які спонукають студента шукати розв'язання проблемної ситуації. Така система примушує студентів сконцентруватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді.

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Міні-лекції проводяться, як правило, як частина заняття-дослідження.

Командна робота та ігри дають змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створюють можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечують формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування.

Дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів. Навчальна дискусія відрізняється від інших видів дискусій тим, що новизна її проблематики ставиться лише до групи осіб, що беруть участь у дискусії, тобто те рішення проблеми, що вже знайдено в науці, має бути знайти в навчальному процесі в даній аудиторії.

Навчальні групові дискусії дають найбільший ефект при вивченні й проробленні складного матеріалу й формуванні потрібних установок. Цей активний метод навчання забезпечує гарні можливості для зворотного зв'язку, підкріплення, практики, мотивації й перенесення знань і навичок з однієї області в іншу.

Форма розбору та аналізу конкретних ситуацій, яка дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу. Ціль цієї форми – навчити студентів аналізувати інформацію, виявляти ключові проблеми, вибирати альтернативні шляхи рішення, оцінювати їх, знаходити оптимальний варіант і формулювати програми дій. При виконанні сполучається індивідуальна робота студента із проблемною ситуацією й групове обговорення пропозицій, підготовлених кожним членом групи. Це дозволяє що навчається розвивати навички групової, командної роботи, що розширює можливості для рішення типових проблем у рамках досліджуваної навчальної тематики.

Пошукова робота – дослідницький принцип, що передбачає самостійну дослідницьку діяльність студентів у процесі навчання, моделювання або повторення процесу реального наукового пошуку і наукового відкриття.

Командна робота та ігри – форма активізації студентів, за якої вони задіяні в процесі інсценізації певної виробничої ситуації у ролі безпосередніх учасників подій. Цей метод являє собою в комплексі рольову гру з різними, найчастіше протилежними інтересами її учасників і необхідністю прийняття якого-небудь рішення по закінченні або в ході гри.

Рольові ігри допомагають формувати такі важливі ключові кваліфікації, як комунікативні здатності, толерантність, вміння працювати в малих групах, самостійність мислення й т. д. Від викладача потрібно більша попередня методична підготовка при проведенні рольових ігор, вміння прогнозувати результати й робити відповідні висновки. Ділові ігри характеризуються спрямованістю на зняття певних практичних проблем, придбання навичок виконання конкретних прийомів діяльності.

8. Засоби контролю

Форми поточного контролю знань

Обов'язковим елементом самостійної роботи студента є виконання і захист контрольної роботи. Контроль за виконанням контрольної роботи виконується відповідно до графіку консультацій, захист контрольної роботи відбувається у позааудиторний час. Оцінюються знання студентом основних визначень, а також вмінь їх застосовувати. Контрольна робота має бути виконана у повному обсязі, акуратно оформлена та містити аналіз.

Підсумковий контроль знань

Здійснюється в екзаменаційну сесію у формі заліку, до якого допускаються студенти, що виконали і захистили контрольну роботу. Кожний студент отримує

екзаменаційний білет, у який входить три теоретичних питання. Елементи білету охоплюють усі розділи дисципліни. Викладач оцінює по 2-бальній шкалі («зараховано», або «не зараховано») відповідь по кожному елементу білету. Загальна оцінка формується по усім елементам білету з округленням до цілого числа.

9. Рекомендована література

Нормативно-правові акти

1. Закон України „Про авторське право і суміжні права” (із змінами і доповненнями) № 3792-ХІІ – ВР від 23.12.1993 р. // Електронна нормативно-правова бібліотека „Експерт-Юрист”. – www.expertsoft.com.ua.
2. Закон України „Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів та фонограм” (із змінами і доповненнями) № 1587-ІІІ–ВР від 23.03.2000 р. // Електронна нормативно-правова бібліотека „Експерт-Юрист”. – www.expertsoft.com.ua.
3. Закон України „Про охорону прав на винаходи і корисні моделі” (із змінами і доповненнями) № 3687-ХІІ – ВР від 15.12.1993 р. // Електронна нормативно-правова бібліотека „Експерт-Юрист”. – www.expertsoft.com.ua.
4. Закон України „Про охорону прав на промислові зразки” (із змінами і доповненнями) №3688 – ВР від 15.12.1993 р. // Електронна нормативно-правова бібліотека „Експерт-Юрист”. – www.expertsoft.com.ua.
5. Закон України „Про ліцензування певних видів господарської діяльності” (із змінами і доповненнями) № 1775-ІІІ – ВР від 01.06.2000 р. // Електронна нормативно-правова бібліотека „Експерт-Юрист”. – www.expertsoft.com.ua.
6. Закон України „Про охорону прав на зазначення походження товарів” (із змінами і доповненнями) № 752-ХІV – ВР від 16.06.1999 р. // Електронна нормативно-правова бібліотека „Експерт-Юрист”. – www.expertsoft.com.ua.
7. Закон України „Про охорону прав на знаки для товарів і послуг” (із змінами і доповненнями) № 3689-ХІІ – ВР від 15.12.1993 р. // Електронна нормативно-правова бібліотека „Експерт-Юрист”. – www.expertsoft.com.ua.
8. Указ президента України „Про Тимчасове положення про правову охорону об’єктів промислової власності та раціоналізаторських пропозицій в Україні” № 479/92 від 18.09.1992 р. // www.rada.gov.ua.
9. Наказ КМ України „Правил складання, подання та проведення експертизи заявки на реєстрацію кваліфікованого зазначення походження товару та/або права на використання зареєстрованого кваліфікованого зазначення походження товару” № 598 від 17.08.2001 р. // Електронна нормативно-правова бібліотека „Експерт-Юрист”. – www.expertsoft.com.ua.
10. Наказ КМ України „Правила складання і подання заявки на видачу свідоцтва України на знак для товарів і послуг” № 116 від 28.07.95 р. // Електронна нормативно-правова бібліотека „Експерт-Юрист”.
11. Наказ КМ України „Про порядок складання, подачі і розгляду заяви на раціоналізаторську пропозицію” № 131 від 27.08.1995 р. // www.rada.gov.ua.
12. Наказ КМ України „Правила розгляду заявки на винахід та заявки на корисну модель” № 197 від 15.03.2002 р. // www.rada.gov.ua.
13. Наказ КМ України „Правила складання і подання заявки на винахід та заявки на корисну модель” № 154 від 6.02.2004 р. // www.rada.gov.ua.
14. Наказ КМ України „Правила складання та подання заявки на промисловий зразок” № 110 від 18.02.2002 р. // www.rada.gov.ua.
15. Господарський Кодекс України // Електронна нормативно-правова бібліотека „Експерт-Юрист”. – www.expertsoft.com.ua.

16. Цивільний Кодекс України // Електронна нормативно-правова бібліотека „Експерт-Юрист”. – www.expertsoft.com.ua.
17. Закон України „Про власність” (із змінами і доповненнями) № 697-ХІІ–ВР від 07.02.1991 р. // Електронна нормативно-правова бібліотека „Експерт-Юрист”. – www.expertsoft.com.ua.
18. Закон України „Про захист від недобросовісної конкуренції” (із змінами і доповненнями) № 236/96 – ВР від 07.06.1996 р. // Електронна нормативно-правова бібліотека „Експерт-Юрист”. – www.expertsoft.com.ua.
19. Закон України „Про захист прав споживачів” (із змінами і доповненнями) № 1023-ХІІ – ВР від 12.05.1991 р. // Електронна нормативно-правова бібліотека „Експерт-Юрист”. – www.expertsoft.com.ua.
20. Наказ КМ України „Інструкція про розгляд заявки про наміри здійснити патентування винаходу (корисної моделі) в іноземних державах” № 81 від 22.05.95 р. // Електронна нормативно-правова бібліотека „Експерт-Юрист”. – www.expertsoft.com.ua.

Базова

21. Приб Г.А. Патентознавство: Навч. посіб. для дистанційного навчання / За наук. ред. С.І. Табачнікова. – К.: Університет „Україна”, 2006. – 303 с.
22. Основи патентування і ліцензування: Навч. посібник / Назаренко І.І., Кредісов А.І., Ракша В.О.; За ред. І.І. Кредитова. – К.: Знання України, 2006. – 306 с.
23. Патентні дослідження: Метод. рекомендації / За ред. В.Л. Петрова. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 1999. – 264 с.
24. Підпригора О.А., Підпригора О.О., Право інтелектуальної власності України. – К.: Хрінком Інтер, 1998. – 334 с.

Допоміжна

25. Методические рекомендации по проведению патентных исследований. – М.: ВНИИПИ, 1988. – 174 с.
26. Патентні дослідження. Основні положення та порядок проведення: ДСТУ 3575-97 / Розробники: Г.П. Крайчинська, Г.П. Добриніна, В.П. Герчанівська та ін. – К.: Держстандарт України, 1997. – 14 с.
27. Підпригора О. А. Право промислової власності в цивільному кодексі України. Питання інтелектуальної власності. Збірник наук. праць. Випуск другий. – К.: Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності АПрН України, – 2005. – С. 5-26.

Інтернет ресурси

28. Інтелектуальна власність» Науково-практичний журнал <http://www.intelvlas.com.ua>
29. Патентбюро <http://patent.net.ua/>
30. Державний інститут інтелектуальної власності МОН України <http://cstei.lviv.ua/ua/item/265>
31. Всесвітня організація інтелектуальної власності <http://geneva.mfa.gov.ua/ua/ukraine-io/wipo>